

УДК 159.922.7:364.62:615.851

DOI <https://doi.org/10.32782/3041-1351/2026-2-5>

Демиденко Тетяна Миколаївна

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри освітнього менеджменту, артменеджменту і соціальної роботи,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
demydenkota@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-4864-1512

Яценко Наталія Євгенівна

вихователь,
заклад дошкільної освіти № 72 «Струмочок» Черкаської міської ради
natasha.yatsencoll@gmail.com
ORCID ID: 0009-0009-1177-0266

ВИДИ ГРУПОВИХ КАЗКОТЕРАПЕВТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА ЇХ ПОТЕНЦІАЛ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ

Вступ. У статті розглянуто проблему психологічної підтримки дітей дошкільного віку в закладах дошкільної освіти. Визначено доцільність використання групової форми казкотерапевтичних занять для емоційного розвантаження та стабілізації психоемоційного стану дітей. **Мета роботи** – здійснити порівняльний аналіз видів групових казкотерапевтичних занять та визначити їх терапевтичний потенціал у стабілізації психоемоційного стану дітей дошкільного віку. Методи дослідження: використано методи аналізу, порівняння, систематизації та узагальнення наукових джерел. **Наукова новизна** полягає у обґрунтуванні структури та змісту різних видів групових казкотерапевтичних занять та їх терапевтичного потенціалу у роботі з дітьми молодшого, середнього та старшого дошкільного віку. Обґрунтовано значення облаштування безпечного простору для проведення занять, підготовки декорацій, атрибутів, костюмів, музичного супроводу та ін. На основі аналізу основних видів групових казкотерапевтичних занять: слухання та аналіз казок, «казка по колу», «жива казка», спільне складання казки групою доведено, що поступове ускладнення змісту та форм організації занять забезпечує перехід від пасивного сприймання казки до активної участі дитини у її створенні, що сприяє розвитку творчого мислення, емоційної сфери, комунікативних навичок. Показано, що активна роль дитини у процесі створення казки, як в індивідуальній, так і в груповій діяльності, дає змогу не лише діагностувати потреби, труднощі дитини, а сприяє розвитку її суб'єктності та забезпечує згуртування дитячої групи. **Висновки.** Результати дослідження свідчать, що систематичне застосування різних видів групових казкотерапевтичних занять у закладах дошкільної освіти сприяє стабілізації психоемоційного стану дітей. Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням казкотерапевтичних програм, що поєднують різні види занять з метою підвищення їх ефективності.

Ключові слова: казкотерапія, діти дошкільного віку, групові заняття, види групових казкотерапевтичних занять, структура казкотерапевтичного заняття.

Demydenko Tetiana Mykolaiivna

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Educational Management,
Art Management and Social Work,
Bohdan Khmelnytsky Cherkasy National University

Yatsenco Nataliia Yevhenivna

Early Childhood Educator at Preschool Educational Institution № 72 “Strumochok”,
Cherkasy City Council

TYPES OF GROUP FAIRY TALE THERAPY SESSIONS AND THEIR POTENTIAL IN WORKING WITH PRESCHOOL-AGED CHILDREN IN PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS

Introduction. The article examines the problem of psychological support for preschool children in preschool education institutions. The expediency of using group fairy tale therapy sessions for emotional relief and stabilization of children's psycho-emotional state is substantiated. **Purpose of the work.** The aim of the study is to conduct a comparative analysis of types of group fairy tale therapy sessions and to determine their therapeutic potential in stabilizing the psycho-emotional state of preschool children. The research methods include analysis, comparison, systematization, and generalization of scientific sources. Scientific novelty. The scientific novelty lies in substantiating the structure and content of different types of group fairy tale therapy sessions and their therapeutic potential in working with children of younger, middle, and senior preschool age. The importance of creating a safe environment for conducting sessions, including the preparation of scenery, attributes, costumes, and musical accompaniment, is emphasized. Based on the analysis of the main types of group fairy tale therapy sessions – story listening and analysis, “story around the circle,” “living story,” and group story creation – it has been proven that the gradual complication of content and forms of organization ensures the transition from passive perception of a fairy tale to the child's active participation in its creation. This contributes to the development of creative thinking, the emotional sphere, and communication skills. It is shown that the child's active role in the process of creating a fairy tale, both in individual and group activities, not only allows for identifying the child's needs and difficulties but also promotes

© Демиденко Т. М., Яценко Н. Є., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

the development of their subjectivity and ensures group cohesion. **Results.** The results of the study indicate that the systematic use of various types of group fairy tale therapy sessions in preschool education institutions contributes to the stabilization of children's psycho-emotional state. Prospects for further research are associated with the development of fairy tale therapy programs that combine different types of sessions in order to enhance their effectiveness.

Key words: *fairy tale therapy, preschool children, group sessions, types of group fairy tale therapy sessions, structure of a fairy tale therapy session.*

Вступ. В умовах війни діти дошкільного віку щоденно стикаються з переживанням тривоги, страху, невизначеності та небезпеки, що негативно впливає на їх психоемоційний стан і загальний розвиток. Недостатня сформованість механізмів психологічної саморегуляції та стійкості до стресових впливів зумовлює їх підвищену вразливість до травматичних подій. Додатковим чинником є емоційний стан батьків, які часто перебувають у стані підвищеної тривожності та напруження, що опосередковано впливає на дитину. Зростання емоційної напруженості проявляється у поведінці дитини та її комунікації з однолітками і дорослими.

Це зумовлює необхідність психологічної підтримки дітей дошкільного віку, спрямованої на стабілізацію їх психоемоційного стану. Одним із ефективних методів емоційного розвантаження та психологічної підтримки є казкотерапія, яка впроваджується у практику закладів дошкільної освіти як в індивідуальній, так і в груповій формах роботи. Особливого значення набувають саме групові форми казкотерапії, оскільки вони, поряд із забезпеченням психологічної підтримки, сприяють розвитку комунікативних навичок дітей, формуванню досвіду соціальної взаємодії, емпатії та відчуття приналежності до групи. У зв'язку з цим актуальним є дослідження різних форм групової казкотерапевтичної роботи, їх можливостей і переваг використання в закладах дошкільної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Використання казкотерапії у роботі з дітьми дошкільного віку зумовлено віковими особливостями їх психічного розвитку. В силу образного мислення дітям зрозуміла мова казки – образна і символічна. Завдяки використанню образів, символів і сюжетів казка створює безпечний простір для проживання емоцій, розвитку уяви, емоційної сфери, комунікативних навичок та саморегуляції. Це визначає можливість її використання як методу психологічної підтримки та розвитку дітей дошкільного віку, що знаходить відображення у сучасних дослідженнях.

Напрацьована потужна теоретична база у цьому напрямі досліджень: [2; 4; 5; 6]. Методичні аспекти застосування цього виду арттерапії представлені методичними посібниками, практичними розробками: казкотерапевтичними програмами, сценаріями занять, авторськими казками [1; 2; 10; 11]. Окремий напрям досліджень стосується питань підготовки майбутніх вихователів до застосування елементів казкотерапії у професійній діяльності [9].

О. Трегуб [11] підкреслює доцільність використання казок та казкотерапії у закладах дошкільної освіти, зважаючи на те, що в сучасних сім'ях недостатня увага приділяється читанню та обговоренню

казок разом з дітьми. Дослідниця виділяє декілька проблем: діти знають мало казок, не всі батьки розповідають або читають казки дітям; окремі діти проводять дозвілля переважно за комп'ютерними іграми та переглядом мультфільмів, зміст переглянутих мультфільмів не обговорюється з дітьми. Ці тенденції негативно впливають на розвиток комунікативних навичок, здатності до побудови діалогу та взаємодії з іншими дітьми.

О. Деркач, М. Замелюк [6] досліджують казкотерапію як здоров'язбережувальну технологію в навчально-виховному процесі закладу дошкільної освіти, яка позитивно впливає на збереження психічної, соціальної та духовної складових здоров'я дитини. При цьому дослідниця М. Замелюк підкреслює цінність групових казкотерапевтичних занять, під час яких кожна дитина є автором казки.

Застосуванню елементів інтегрованої арттерапії у діяльності педагогів-вихователів з метою корекції емоційно-вольової сфери дітей дошкільного віку, розвитку їх творчих здібностей присвячена робота Л. Бондар [1]. Авторка аналізує особливості проведення занять з використанням технік малювання та ліплення на оргсклі, вправ пісочної терапії, моделювання ігор-казок на піску (поєднання елементів казкотерапії та піскової терапії). На таких заняттях діти, після прослуховування казки, відтворюють її сюжет у пісочниці, будують казкову країну, населяють її казковими героями, обговорюють створену пісочну картину та прослухану казку.

О. Бурчик [3] виділяє форми і методи групової казкотерапії для дітей: розповідь нової чи відомої казки групі від третьої особи; групова розповідь казки, відомої групі (оповідачами є всі діти); розповідь казки у ролях від імені персонажів (казкових героїв або предметів); створення власної казки кожним учасником заняття та їх обговорення; групове складання або малювання казки, драматизація казок і казкова лялькова терапія.

О. Василевською, Л. Дворніченко [4] охарактеризовані прийоми роботи з казкою у груповій казкотерапевтичній роботі для діагностування потреб і проблем клієнта: пригадування відомої казки або її фрагменту (яке є діагностичним, вказує на характер проблематики клієнта), звернення до певного казкового героя (цей символічний образ виражає архетип колективного несвідомого), створення казка клієнтом (моделювання його життєвих труднощів та способів їх подолання).

Проте, недостатньо дослідженими залишаються питання систематизації видів групових казкотерапевтичних занять, їх терапевтичного потенціалу та можливостей застосування з урахуванням вікових особливостей дітей дошкільного віку.

Мета дослідження – здійснити порівняльний аналіз різних видів групових казкотерапевтичних занять з дітьми дошкільного віку та визначити їх терапевтичний потенціал.

Виклад основного матеріалу дослідження. Спираючись на дослідження Локаревої, Філь [9] щодо особливостей використання методу казкотерапії у психолого-педагогічній та соціально-педагогічній практиці, ми розглядаємо поняття “терапія” в “контексті його значення як догляду, піклування, профілактики виникнення негативних явищ та допомоги особистісному розвитку дитини”.

У межах даного дослідження під потенціалом видів групових казкотерапевтичних занять розуміємо їх можливості щодо здійснення терапевтичного, розвивального, корекційного та виховного впливу на дітей дошкільного віку.

Як показав аналіз наукової літератури [1; 4; 11], групові казкотерапевтичні заняття з дітьми дошкільного віку проводяться із застосуванням методів інтегративної арттерапії. На таких заняттях поєднуються декілька її видів: казкотерапія, образотворча терапія (ліплення, малювання), піскова, музична терапія, елементи тілесно-орієнтованої терапії.

Для більш глибокого “занурення у казку” важливе значення під час підготовки таких занять має облаштування приміщення як “казкового” середовища. Для його створення може бути використана кімната із декораціями на стінах – на полотні розписи лісової галявини, казкового міста тощо, на підлозі – декорації із картону: кущики, квіти, пеньки з грибами, вирізані з паперу квіти, гриби, які розташовані на зелених шматках тканини для створення ефекту лісових галявин, полотно блакитного кольору, що імітує лісове озеро або річку. При підготовці сценарію казкотерапевтичного заняття варто продумати музичний супровід окремих етапів: ритуалів “входження у казку” і “виходу з казки”, а також мелодії, які будуть звучати під час виконання казкотерапевтичних вправ і завдань (шум дощу, спів пташок).

Відомо, що результативність казкотерапії у роботі з дітьми дошкільного віку визначається особливостями їх психоемоційного розвитку: емоційно-чуттєвим сприйняттям оточуючого середовища та наочно-образним мисленням [2]. Саме тому у сценарій казкотерапевтичних занять включаються вправи на візуалізацію, значна увага приділяється казковій атрибутиці (чарівна паличка, клубочок, капелюшки), оформленню приміщення, декораціям, костюмам, музичному супроводу занять.

Елементи театралізації та створення безпечного “казкового” середовища відіграють значну роль у зацікавленні дітей казковим дійством, що відбувається, емоційним проживанням казки.

Як зазначають М. Марценюк, І. Фельцан [10] відбувається терапія “середовищем”, особливою казковою атмосферою, яка створює відчуття довіри і безпеки.

Терапевтичний ефект заняття виникає на різних етапах взаємодії казкотерапевта з групою дітей. Класична арттерапевтична сесія передбачає три основні

етапи: вступ – 25 % часу; основна частина (творча діяльність) – 40%; обговорення і завершення – 30%. Разом з тим структура групового казкотерапевтичного заняття може бути більш розгорнутою, залежно від мети і завдань, форми заняття:

ритуал «входження у казку, казкову країну» – уповільнення, налаштування на створення казкової історії;

1) ритуал «входження у казку, казкову країну» – уповільнення, налаштування на створення казкової історії;

2) розповідь/читання/слухання казки або процес створення казки як групового арттерапевтичного продукту;

3) обговорення з учасниками їх почуттів, переживань, думок, що виникли у процесі слухання або створення казки, її осмислення;

4) аналіз змісту прослуханої/створеної казки, роздуми над казкою;

5) елементи образотворчої терапії – створення персонажів казки;

6) створення індивідуальних або групових казок у мікрогрупах,

7) презентація створених історій або діалог між персонажами у мікрогрупах;

8) осмислення “казкових уроків”, моралі казки, їх інтеграція у реальне життя;

9) ритуал «виходу з казки».

Структура заняття (кількість та зміст його етапів) визначають чисельністю групи, віковими особливостями та потребами учасників, оскільки казкотерапевт взаємодіє з кожним учасником. У зв’язку з цим важливим є раціональне планування часу на кожний етап заняття та оптимізація кількості учасників групи.

Групові заняття починаються з привітання, ігор-забавлянок, як правило у віршованій формі (для створення ритму групи і його відчуття), які виконуються учасниками у колі. Наприклад, гра «Заховались наші ручки». Як правило, у таких іграх діти повторюють за казкотерапевтом віршовані рядки та виконують синхронні рухи, рухи в парах. Учасникам пропонується виконати масажні рухи (розігрів долоньок тощо). Ритуал “входження у казку”, по-перше, сприяє уповільненню темпу рухів, розслабленню і відпочинку. І, разом з цим, концентрує увагу дітей, допомагає зосередитись на тілесних відчуттях, налаштовує їх на заняття.

Для початку подорожі казковою країною використовують прийом відгадування групою “казкових” загадок або завдань, які пропонуються дітям від імені казкових персонажів. Ними можуть бути м’які іграшки – Ведмедик, Зайчик тощо [11].

Далі розпочинається етап слухання казки або процес її створення. При цьому учасники заняття розташовуються по колу, попередньо з’ясовується їх психоемоційний стан. “Ефект казковості” та театралізованості дійства підсилюється за рахунок образу казкотерапевта – його одягу, плавності рухів, м’якої спокійної, але виразної інтонації, звертань до аудиторії. Спокійний темп мовлення та рухів казкотера-

певта знімає напруження, тривожність, заспокоює дітей.

Заняття побудоване так, що діти спочатку слухають казку, а далі виготовляють її героїв та складають індивідуальні казки. Для складання казки учасниками групи потрібна попередня підготовка учасників – їх участь у групових казкотерапевтичних заняттях.

На етапах осмислення і обговорення казки учасники можуть продовжувати, розвивати думку один одного, підтримувати інших, що сприяє розвитку емпатії, комунікативних навичок та взаємодії у групі. Учасники аналізують назву казки, її сюжет, мотиви вчинків героїв, способи подолання ними труднощів, образи помічників, взаємодію персонажів. Важливо сконцентрувати увагу під час обговорення на різних можливих способах виходу із складних ситуацій.

Поєднання методів казкотерапії, музикотерапії, піскової терапії, драмотерапії та образотворчої терапії підсилюють терапевтичні впливи на занятті. Для закріплення терапевтичного ефекту після етапу роздумів над казкою у сценарії включають елементи образотворчої або піскової терапії, а саме виготовлення арттерапевтичного продукту – створення картини за мотивами казки, виготовлення героїв казки, які сподобались, запам'ятались. Ці види терапії, в яких використовуються різноманітні матеріали, задіюють певні канали сприйняття інформації від оточуючого світу: зоровий, слуховий, тактильний. Так, виготовляючи під час казкотерапевтичних занять героїв казки з фольги, кольорового паперу, тканини, вовни, пластиліну, глини, діти переживають різноманітні тактильні відчуття. Це сприяє розвитку у них дрібної моторики, тактильної чутливості, подоланню сенсорних бар'єрів, емоційному розвантаженню, розширює їх досвід взаємодії з різними матеріалами. Як правило, діти дають імена виготовленим героям, розповідають про їх риси, особливості поведінки.

Під час групових казкотерапевтичних занять казкотерапевт, спостерігаючи за виконанням завдань, поведінкою, комунікацією та невербальними реакціями (жести, міміка, мова тіла), проводить діагностику емоційних станів, потреб дітей. Саме у спільній взаємодії яскраво проявляються особливості та труднощі вербальної та невербальної комунікації у мікрогрупах та групі загалом.

Цікавим видом казкотерапевтичного заняття є розповідання казок у русі. Діти рухаються по колу разом з казкотерапевтом, повторюючи його рухи, міміку, жести. Всі грають однакових персонажів (пташок, метеликів, рибок, квітів, казкових персонажів – гномів). Наприклад, “Казка про гномиків” Себастьяна фон Чаммера. Враховуючи, що “казка з рухом” може будуватися лише на невербальній взаємодії учасників (1 варіант), її доцільно використовувати у казкотерапевтичній роботі з дітьми із затримкою або порушенням мовленнєвої діяльності.

У другому варіанті “казки з рухом” діти можуть повторювати разом віршовані рядки, співати, рухатись. Така форма сприяє засвоєнню певних рухів, їх координації та синхронізації з рухами інших, розвиває відчуття ритму, єдності, сприяє розвитку фан-

тазії, уяви. Розповідь казки з рухом застосовується для дітей молодшого дошкільного віку. У створенні таких казок можуть допомогти сюжети з напрацювань М. Єфименка, зокрема його “казкова фізкультура” [5].

Для дітей середнього та старшого дошкільного віку ефективним є проведення казкотерапевтичного заняття у форматі “Живої казки”- авторської методики Олени Науменко. Зазначена методика поєднує пасивну та активну форми роботи: на початковому етапі учасники працюють із готовою казкою, а потім створюють власну як творчий продукт. Крім казкотерапії, методика інтегрує елементи образотворчої терапії та імаготерапії, передбачає поетапну організацію діяльності: слухання казки та її осмислення, виготовлення персонажів з вовни, створення і представлення власної казки, обговорення результатів і рефлексію. У процесі обговорення авторських казок доцільно акцентувати увагу як на спільних, так і відмінних рис сюжетів, підкреслювати їх унікальність і створювати ситуацію успіху для кожної дитини, виховувати повагу до інших. Така організація роботи знижує психоемоційне напруження, формує відчуття впевненості, забезпечує м'яку корекцію емоційних станів дітей.

Для дітей старшого дошкільного віку доцільним є використання такого виду казкотерапевтичної роботи, як створення групової казки по колу. З метою організації цієї діяльності застосовуються опори-підказки (м'які іграшки, ляльки-рукавички, метафоричні карти) або запитання казкотерапевта. Зазначена форма сприяє розвитку емпатійних здібностей, здатності розуміти іншого та продовжувати його думку, формуванню навичок групової взаємодії, а також створенню казки як цілісного творчого продукту.

Казкотворчість виявляє не лише потреби і труднощі дітей. О. Трегуб [11] підкреслює, що “казки, складені дітьми, не тільки відображають їхню внутрішню реальність, актуальні проблеми, але й сприяють вирішенню труднощів. Помічено, що створення казок позитивно позначається на психологічному здоров'ї: дитина стає більш врівноваженою, краще справляється з життєвими труднощами”

Залучення дітей до створення власних казкових історій сприяє розвитку їх суб'єктної позиції та пошуку конструктивних способів подолання труднощів. Активна участь у створенні казкового сюжету забезпечує можливість символічного опрацювання складних життєвих ситуацій, що, сприяє підвищенню рівня самостійності та впевненості у власних можливостях.

Як зазначають О. Василевська, Л. Дворніченко [4], процес спільного створення казки або малюнка сприяє об'єднанню групи.

У таблиці 1 подано порівняльний аналіз видів групових казкотерапевтичних занять для дітей дошкільного віку. Як видно з таблиці, кожен вид казкотерапевтичного заняття має терапевтичний ефект, який доповнюється іншими: розвивальним, корекційним, виховним.

Таблиця 1

Порівняльний аналіз видів групових казкотерапевтичних занять для дітей дошкільного віку

Вид казкотерапевтичного заняття	Вікова група	Зміст діяльності	Канали сприйняття інформації	Потенціал казкотерапевтичного заняття (терапевтичний, розвивальний, виховний, корекційний ефекти)
читання і обговорення казки	молодший (4 р.), середній (5 р.), старший (6 р.) дошкільний вік	слухання і обговорення казки	слуховий, зоровий,	формування моральних цінностей, моделей поведінки, зниження рівня тривожності, розвиток мовлення
казка з рухом (1 варіант)	молодший, середній дошкільний вік	візуалізація казки, повторення рухів за казкотерапевтом	кінестетичний слуховий, зоровий	зниження психоемоційного напруження, розвиток координації рухів, відчуття ритму, невербального спілкування з однолітками
казка з рухом (2 варіант)	молодший, середній, старший дошкільний вік	візуалізація казки, повторення рухів за казкотерапевтом	кінестетичний слуховий, зоровий	зниження психоемоційного напруження, розвиток координації рухів, відчуття ритму, невербального та вербального спілкування з однолітками, мовлення
Методика “Жива казка”	середній, старший дошкільний вік	слухання і обговорення казки, створення героїв казки, створення авторської казки, створення ситуації успіху кожної дитини	тактильний зоровий слуховий кінестетичний	зниження психоемоційного напруження, розвиток мовлення, фантазії, уяви, творчого мислення, емпатії, комунікативних навичок, здатності до співпраці, накопичення емоційного досвіду
створення групової казки по колу	старший дошкільний вік	створення групової казки як творчого продукту	зоровий, слуховий, тактильний	зниження психоемоційного напруження, розвиток мовлення, фантазії, уяви, творчого мислення, емпатії, комунікативних навичок, здатності до співпраці, накопичення емоційного досвіду

Враховуючи, що стійкий терапевтичний ефект формується за умов систематичності впливу, актуалізується необхідність розроблення програм казкотерапевтичних занять, які передбачають об'єднання окремих занять у цілісну, логічно структуровану систему або їх оптимізацію.

Розробляючи програму казкотерапевтичних занять для дітей дошкільного віку, доцільно на початкових етапах використовувати прості методи та форми роботи: методи читання або розповіді казки з її обговоренням, розв'язання казкових завдань. Водночас важливо відстежувати готовність учасників до сприйняття більш складних форм та поступово залучати їх до створення казкових завдань у взаємодії з казкотерапевтом і самостійно. Отже, розробка програми казкотерапевтичних занять ґрунтується на принципі поступового переходу учасників від ролі пасивних слухачів до активних суб'єктів діяльності: програвання ролей окремих персонажів, розробників казкових завдань, авторів казок. Ця зміна ролей

відбувається у процесі активної взаємодії дошкільників з дорослими, шляхом їх спільної творчості у казкотерапії. Це досягається шляхом використання різних методів та форм казкотерапії.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, застосування системи різних форм групових казкотерапевтичних занять у закладах дошкільної освіти створює сприятливі умови для діагностування індивідуальних потреб, труднощів і проблем дітей, зокрема у сфері комунікації та взаємодії з однолітками; корекції поведінкових проявів; надання психологічної підтримки; створення ситуацій успіху, а також сприяє їх успішній адаптації та соціалізації, що в цілому забезпечує стабілізацію психоемоційного стану дітей дошкільного віку. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у оптимізації розроблених казкотерапевтичних програм шляхом застосування різних форм групової казкотерапії у роботі з дітьми дошкільних навчальних закладів.

Список літератури:

1. Бондар Л. М. Використання методів арт-терапії в роботі з дітьми дошкільного віку. *Педагогічний пошук*. 2014. № 1. С. 54–57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedp_2014_1_18.
2. Бредіхіна О.А. *Казкотерапія у роботі з дітьми дошкільного віку. Авторські психотерапевтичні казки*. Метод. посіб. Нетішин, 2015. 85 с.

3. Бурчик О. В. Групова казкотерапія в особистісно орієнтованому вихованні дітей. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2005. № 25. С. 203–205. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/1376/1/05bovod.pdf>
4. Василевська О., Дворніченко Л. Казкотерапія як засіб психологічної роботи з різними віковими категоріями. Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки. 2020. Вип. 6. С. 24–31. DOI: <https://doi.org/10.30970/2522-1876-2020-6-4>
5. Єфименко М. М. Програма з фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку “Казкова фізкультура”. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 52 с.
6. Замелюк М. Казкотерапія як інноваційна здоров’язбережувальна технологія у просторі сучасного дошкільного закладу. Науковий вісник СХУ імені Лесі Українки. Серія : Педагогічні науки. Луцьк, 2017. № 2(351). С. 14–19. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/13760>
7. Котова Т. О. Казкотерапія як сучасний метод відновлювально-розвивального впливу на дошкільників. Логопед. 2015. № 3. С. 17–20.
8. Лісневська Н. Казкотерапія як психотерапевтичний метод впливу на психічний стан дітей дошкільного віку. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр. Бердянськ: БДПУ, 2023. Вип. 3. С. 264–275. DOI: <https://doi.org/10.31494/2412-9208-2023-1-3-264-275>
9. Локарева Г. В., Філь О. В. Казкотерапія в підготовці соціальних педагогів до професійної діяльності: теорія і практика. Монографія. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 386 с.
10. Марценюк М.О., Фельцан І.М. Терапевтичні казки та казкові історії в корекційно-розвивальній роботі з дітьми та підлітками. Науковий вісник Мукачівського державного університету Гуманітарні і суспільні науки Журнал наукових праць. 2015. №19(14). С. 57–66. URL: <http://dspace-s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/2957/1/n19-58-67>
11. Трегуб О. Казкотерапія в роботі практичного психолога ДНЗ. Таврійський вісник освіти. 2017. № 1. (57). С. 255–260. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tvo_2017_1_43.

References:

1. Bondar, L. M. (2014). Vykorystannia metodiv art-terapii v roboti z ditmy doshkilnoho viku [The use of art therapy methods in work with preschool children]. *Pedahohichni poshuk [Pedagogical Search]*, 1, 54–57. http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedp_2014_1_18
2. Bredikhina, O. A. (2015). *Kazkoterapiia u roboti z ditmy doshkilnoho viku. Avtorski psykhoterapevtychni kazky* [Fairy tale therapy in work with preschool children. Author’s psychotherapeutic tales]. Netishyn, Ukraine. [in Ukrainian].
3. Burchyk, O. V. (2005). *Hrupova kazkoterapiia v osobystisno oriientovanomu vykhovanni ditei* [Group fairy tale therapy in personality-oriented education of children]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka*, 25, 203–205. <https://eprints.zu.edu.ua/1376/1/05bovod.pdf>. [in Ukrainian].
4. Vasylevska, O., & Dvornichenko, L. (2020). *Kazkoterapiia yak zasib psykhologichnoi roboty z riznymy vikovymy katehoriiami* [Fairy tale therapy as a means of psychological work with different age groups]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia psykhologichni nauky*, [Visnyk of the Lviv University. Series Psychological science]. Issue 6. 24–31. <https://doi.org/10.30970/2522-1876-2020-6-4>. [in Ukrainian].
5. Yefymenko, M. M. (2014). *Prohrama z fizychnoho vykhovannia ditei rannioho ta doshkilnoho viku “Kazkova fizkultura”* [Program of physical education for early and preschool children “Fairy tale physical education”]. Ternopil, Ukraine: Mandrivets. [in Ukrainian].
6. Zameliuk, M. (2017). *Kazkoterapiia yak innovatsiina zdoroviazberezhualna tekhnolohiia u prostori suchasnoho doshkilnoho zakladu* [Fairy tale therapy as an innovative health-preserving technology in modern preschool education]. *Naukovyi visnyk SNU imeni Lesi Ukrainky. Seriiia: Pedahohichni nauky*, 2(351), 14–19. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/13760> [in Ukrainian].
7. Kotova, T. O. (2015). *Kazkoterapiia yak suchasnyi metod vidnovliuvalno-rozvyvalnoho vplyvu na doshkilnykiv* [Fairy tale therapy as a modern method of restorative and developmental influence on preschoolers]. *Lohoped*, 3, 17–20.
8. Lisnenska, N. (2023). *Kazkoterapiia yak psykhoterapevtychnyi metod vplyvu na psykhichni stan ditei doshkilnoho viku* [Fairy tale therapy as a psychotherapeutic method of influencing the mental state of preschool children]. *Naukovi zapysky Berdianskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Seriiia: Pedahohichni nauky*, 3, 264–275. <https://doi.org/10.31494/2412-9208-2023-1-3-264-275> [in Ukrainian].
9. Lokarieva, H. V., & Fil, O. V. (2014). *Kazkoterapiia v pidhotovtsi sotsialnykh pedahohiv do profesiinoi diialnosti: teoriia i praktyka* [Fairy tale therapy in the training of social educators: theory and practice]. Zaporizhzhia, Ukraine: ZNU. [in Ukrainian].
10. Martseniuk, M. O., & Feltsan, I. M. (2015). *Terapevtychni kazky ta kazkovi istorii v korektsiino-rozvyvalnii roboti z ditmy ta pidlitkami* [Therapeutic tales and fairy tale stories in corrective and developmental work with children and adolescents]. *Naukovyi visnyk Mukachivskoho derzhavnoho universytetu. Humanitarni i suspilni nauky*, 19(14), 57–66. <http://dspace-s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/2957/1/n19-58-67.pdf> [in Ukrainian].
11. Trehub, O. (2017). *Kazkoterapiia v roboti praktychnoho psykhologa DNZ* [Fairy tale therapy in the work of a preschool psychologist]. *Tavriiskyi visnyk osvity*, 1(57), 255–260. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tvo_2017_1_43 [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 29.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026